

Ciągle jeszcze nie wszyscy wiedzą, iż niektóre dzieci, mimo dobrej sprawności intelektualnej, różnych zdolności, często bardzo wysokiego ilorazu inteligencji, mają trudności z poprawnym czytaniem i pisaniem. Dzieci mylą litery, robią błędy, a także „brzydko” piszą. Są to **zaburzenia uczenia się, tzw. specyficzne trudności w nauce.**

Dysleksja to zaburzenia czytania i ewentualnie pisania. Dziecko ma lub miało w młodszym wieku zaburzenia (deficyt) czytania.

Dysortografia to zaburzenia pisania. Dziecko ma zaburzenia pisania, nie ma deficytu czytania.

Dysgrafia natomiast nie jest zaburzeniem uczenia się, jest zaburzeniem motorycznym. Dziecko ma wówczas zaburzenia motoryki małej i koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Dysleksja, czyli trudność w czytaniu może współwystępować w parze z dysortografią, czyli trudnością w bezbłędnym pisaniu.

Problemy te nie są spowodowane zwykłymi wadami wzroku, słuchu czy też niską sprawnością umysłową tylko nierównomiernym rozwojem psychoruchowym dziecka. Z tego powodu uczniowi z trudem przychodzi poprawne pisanie i czytanie a także np. nauka języków obcych, matematyki. Dziecko jest w stanie przy pomocy nauczycieli i rodziców, podczas intensywnych ćwiczeń, w dużym stopniu uporać się z problemem. Mimo, że na początku swojej edukacji dyslektycy doświadczają porażek i niepowodzeń w szkole, to dzięki systematycznej i odpowiedzialnej pracy mogą osiągać sukcesy.

Co powinno zaniepokoić rodziców na poszczególnych etapach rozwojowych ich dziecka?

- brak etapu raczkowania w rozwoju motorycznym dziecka, długie utrzymywanie się odruchów wrodzonych, słabe napięcie mięśniowe;
- opóźniony rozwój mowy – dziecko późno zaczyna komunikować się za pomocą słów w porównaniu ze swoimi rówieśnikami, niepoprawnie stylistycznie i gramatycznie konstruuje swoje wypowiedzi, źle wymawia głoski, mówi niewyraźnie i niezrozumiale;
- obniżona sprawność motoryczna – dziecko prezentuje problemy z utrzymaniem równowagi, jest niezdarne ruchowo, nie lubi zabaw gimnastycznych, ma kłopoty z łapaniem i rzucaniem piłki do celu;
- niesprawność manualna – dziecko prezentuje trudności w zakresie motoryki małej (dotyczącej sprawności dłoni i palców), np. nie potrafi zapiąć guzików, zasnurować butów, posługiwać się sztućcami;
- słaba koordynacja wzrokowo-ruchowa– dziecko ma problemy z budowaniem wieży z klocków, niechętnie układa puzzle, nie lubi rysować;
- opóźniony rozwój lateralizacji (przewagi czynnościowej jednej z półkul mózgowych) – maluch ma kłopoty z określaniem kierunków (nad, pod) i stron ciała (lewy, prawy) oraz na zmianę korzysta z obu rąk, bez wyraźnej dominacji jednej z nich;
- zaburzenia percepcji i pamięci wzrokowej – trudności z odrysowywaniem figur i rysowaniem szlaczków;
- problemy z różnicowaniem głosek podobnych dźwiękowo (p-b, d-t itp.);
- trudności w uczeniu się na pamięć krótkich wierszyków i piosenek, nazw miesięcy, dni tygodnia itp.;
- zaburzenia w zakresie analizy i syntezy wzrokowej, co determinuje późniejsze trudności w czytaniu ze zrozumieniem;

- wolne tempo czytania, długo utrzymująca się technika literowania, przekręcanie wyrazów;
- problemy logopedyczne i wadliwa wymowa;
- problemy z pisownią – niestaranne litery, popełnianie błędów podczas przepisywania z tablicy, mylenie liter, opuszczanie lub dodawanie liter w wyrazach itp.

Dysleksję rozwojową rozpoznaje się, gdy stwierdza się:

- prawidłowy rozwój umysłowy;
- obecność istotnych opóźnień rozwoju funkcji słuchowo – językowych, wzrokowo – przestrzennych i integracji tych funkcji, które stanowią podstawę do wykształcenia się umiejętności czytania i pisania;
- wczesne występowanie trudności w czytaniu i pisaniu (od początku nauki szkolnej, podczas rocznego obowiązkowego przygotowania przedszkolnego i na pierwszym etapie edukacyjnym);
- trudności w czytaniu i/lub pisaniu powinny być znaczące, ich poziom powinien być znacznie niższy niż oczekiwany względem wieku i inteligencji;
- trudności w czytaniu i/lub pisaniu są długotrwałe, nie ustępują zaraz po podjęciu pomocy w domu, a nawet w pierwszym okresie terapii.

Nie rozpoznaje się dysleksji rozwojowej, gdy trudności:

- są jedynie wynikiem złego funkcjonowania narządów zmysłu (niedosłuch lub wada wzroku);
- wynikają z niepełnosprawności intelektualnej;
- wynikają z innych zaburzeń rozwoju (mózgowe porażenie dziecięce, znaczące choroby neurologiczne);
- są wyłącznie wynikiem zaniedbania środowiskowego i dydaktycznego (wówczas dziecko początkowo nie ma trudności, pojawiają się one i konsekwentnie nasilają w starszych klasach szkoły podstawowej).

W procesie diagnostycznym istotna jest informacja o pracy dziecka nad trudnościami w czytaniu i/lub pisaniu.

Niezbędnym załącznikiem do wniosku jest więc opinia nauczyciela języka polskiego, wychowawcy lub terapeuty z informacjami o poziomie osiągnięć, trudnościach

i niepowodzeniach szkolnych, mocnych stronach ucznia oraz zeszyty szkolne. Uczeń, który nie pracował nad trudnościami w czytaniu i/lub pisaniu oraz nie otrzymywał do tej pory żadnej pomocy w tym kierunku zobowiązany jest podjąć pracę wyrównawczą i terapeutyczną w formie:

- samodzielnej pracy w domu według zaleceń udzielonych przez specjalistów,
- dodatkowych zajęć w szkole (korekcyjno-kompensacyjnych i dydaktyczno-wyrównawczych).

Stwierdzenie dysleksji wymaga przeprowadzenia wielospecjalistycznej diagnozy, na którą składają się:

- wywiad przeprowadzony z rodzicami diagnozowanego dziecka;
- badanie psychologiczne – pozwalają ocenić poziom funkcjonowania intelektualnego;
- badanie pedagogiczne – pozwalają ustalić, w jakim nasileniu występują trudności w czytaniu i pisaniu oraz czy występują jednocześnie, czy w izolacji;
- inne badania diagnostyczne – m.in.: logopeda, okulista, audiolog (w celu wykluczenia innych przyczyn trudności w nauce).

Badania te są wykonywane tylko za zgodą rodziców lub pełnoletniego ucznia.

Na podstawie wyników diagnozy Poradnia może stwierdzić specyficzne trudności w uczeniu się lub też inne przyczyny zgłoszonych trudności.

Opinia wydana w sprawie specyficznych trudności w uczeniu się upoważnia do:

- dostosowania wymagań edukacyjnych do indywidualnych potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia,
- objęcia ucznia pomocą psychologiczno – pedagogiczną,
- dostosowania warunków egzaminów zewnętrznych – zgodnie z zasadami zawartymi w Komunikacie Centralnej Komisji Egzaminacyjnej.

Opinia stwierdzająca występowanie specyficznych trudności w uczeniu się **raz wydana zachowuje swoją ważność do końca edukacji szkolnej badanego ucznia.**

Istotne jest, że z dysleksją człowiek się rodzi i towarzyszy mu ona do końca życia. Dlatego **raz postawiona diagnoza dysleksji rozwojowej nie wymaga badań kontrolnych.** Poradnia psychologiczno-pedagogiczna wystawia dziecku opinię o specyficznych trudnościach w nauce rozpoczynając od klasy IV. Wcześniej, na etapie edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej (do klasy III) mówimy o **ryzyku występowania specyficznych trudności w uczeniu się.**